

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI**

Olsztyn, 13 stycznia 2023 r.

PS-VI.431.1.39.2022.MP

**Szanowna Pani
Elżbieta Skaskiewicz
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Olsztynie
ul. Piłsudskiego 61A
10-449 Olsztyn**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr FK-IV.0030.877.2022 z dnia 24 października 2022 r., zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Katarzyna Brewka – Kierownik Oddziału,
2. Stella Maścianica – główny specjalista,
3. Marzena Przybylska – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Olsztynie. Czynności kontrolne rozpoczęto 7 listopada 2022 r. i zakończono 14 listopada 2022 r. Zakresem przedmiotowym kontroli objęto sposób zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz.U. 2022, poz. 447 ze zm.), zwanej dalej ustawą wripsz,
- ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz.U. 2020 poz. 1359 ze zm.), zwanej dalej Kodeksem,
- ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t. j. Dz.U. 2021 poz. 2095 ze zm.), zwanej dalej ustawą o szczególnych rozwiązaniach,
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (t. j. Dz.U. 2021, poz. 1960), zwanego dalej Rozporządzeniem.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. Ośrodek /MOPS/ Jednostka / Organizator – co oznacza: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie wyznaczony przez Prezydenta Miasta Olsztyna na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 76 ust. 1 i art. 241 ust. 2 ustawy wripsz,

2. Dyrektor – co oznacza: Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie, panią Elżbietę Skaskiewicz,
3. Zastępca Dyrektora – co oznacza: Zastępcę Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie, pana Sebastiana Akus,
4. Kierownik – co oznacza: Kierownika Działu pieczy zastępczej.....,
5. Zastępca Kierownika – co oznacza: Zastępcę Kierownika Działu pieczy zastępczej.....,
6. Dział Pieczy – co oznacza: Dział pieczy zastępczej, w skład którego wchodzi, między innymi, Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 76 ust. 2 ustawy w.r.p.s.,
7. Regulamin – co oznacza: obowiązujący w dacie kontroli Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie,
8. Programy – co oznacza: Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Olsztynie na lata 2019 – 2021 oraz Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Olsztynie na lata 2022 – 2024, o którym mowa w art. 180 pkt 1 ustawy w.r.p.s.,
9. Rejestr – co oznacza: rejestr, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy w.r.p.s.,
10. Koordynator – co oznacza: koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, o których mowa w ustawie w.r.p.s., zatrudnionych w MOPS,
11. Placówki – co oznacza: placówki opiekuńczo-wychowawcze w rozumieniu art. 93 ust. 4 ustawy w.r.p.s., funkcjonujące na terenie Miasta,
12. Miasto – co oznacza: Miasto Olsztyn na prawach powiatu.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2021 r. do dnia jej zakończenia, fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Jednostkę. Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności pani Elżbiety Skaskiewicz – Dyrektora MOPS, pana Sebastiana Akus – Zastępcy Dyrektora MOPS,Kierownika Działu pieczy zastępczej oraz.....– Zastępcy Kierownika Działu pieczy zastępczej. Kierownik oraz Zastępca Kierownika zostali upoważnieni przez Dyrektora do udzielania informacji oraz wyjaśnień **/akta kontroli str. 1/**. Kontroli dokonano w oparciu o analizę dokumentacji merytorycznej prowadzonej w Jednostce, informacje i wyjaśnienia przekazane przez Dyrektora, Kierownika oraz Zastępcę Kierownika, a także dokumentację potwierdzającą kwalifikacje zawodowe pracowników Działu Pieczy.

Działalność Jednostki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

USTALENIA KONTROLI

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych kontrolowanej Jednostki

Kontrolowana Jednostka, wyznaczona na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta, w okresie objętym kontrolą działała na podstawie:

- Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie, przyjętego Uchwałą Nr XIII/216/19 Rady Miasta Olsztyna z dnia 30 września 2019 r. **/akta kontroli str. 2-12/**,
- Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie, przyjętego Zarządzeniem Nr 50/2019 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie z dnia 13 listopada 2019 r. **/akta kontroli str. 13-67/**.

Analiza treści Statutu wykazała, że w § 5 ust. 1 wskazano *ustawę z dnia 7 września 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, zamiast ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r.

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, co w opinii zespołu inspektorów należałoby poprawić przy okazji najbliższych prac nad dokumentem.

Z Regulaminu wynika, że MOPS pełni funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta oraz realizuje jego zadania własne i zlecone z zakresu administracji rządowej, określone ustawą wripsz. W strukturze organizacyjnej kontrolowanej Jednostki wyodrębniono Dział Pieczy Zastępczej, w skład którego wchodzi Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej i określono zakres jego działań. W dokumencie wskazano też stanowiska wchodzące w strukturę Działu.

Jak wykazała analiza Regulaminu, w jego treści nie uwzględniono funkcjonującej w dacie kontroli w strukturze MOPS Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Nagórkowa Dolina” przy ul. Wańkowicza 3 w Olsztynie, co zdaniem organu kontroli wymaga uzupełnienia.

Jak wynika z uzyskanych informacji, w okresie podlegającym kontroli nie obowiązywało żadne wewnętrzne zarządzenie regulujące pracę Działu Pieczy.

2. Zasoby kadrowe i kwalifikacje pracowników kontrolowanej jednostki, realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej

Podczas kontroli ustalono, że Dyrektor spełnia wymogi kwalifikacyjne określone dla tego stanowiska. Ponadto z analizy przedłożonej dokumentacji wynika, że w okresie podlegającym kontroli zadania z zakresu pieczy zastępczej realizowali **/akta kontroli str. 68-102/**:

- Kierownik - 1 osoba zatrudniona w ramach umowy o pracę w wymiarze 1 etatu,
- Zastępca Kierownika - 1 osoba zatrudniona w ramach umowy o pracę w wymiarze 1 etatu,
- starsi koordynatorzy - 5 osób łącznie (na dzień rozpoczęcia kontroli 4 osoby), każda osoba zatrudniona w ramach umowy o pracę w wymiarze 1 etatu, w systemie zadaniowego czasu pracy,
- koordynatorzy - 7 osób łącznie, każda osoba zatrudniona w ramach umowy o pracę w wymiarze 1 etatu, w systemie zadaniowego czasu pracy,
- młodszy koordynatorzy - 8 osób łącznie (na dzień rozpoczęcia kontroli 4 osoby), każda osoba zatrudniona w ramach umowy o pracę w wymiarze 1 etatu, w systemie zadaniowego czasu pracy,
- psychologowie - 5 osób łącznie, w tym 4 osoby w ramach umowy o pracę w wymiarze 1 etatu, 1 osoba w ramach umowy o pracę w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu (na dzień rozpoczęcia kontroli 2 osoby, każda w wymiarze 1 etatu),
- pedagodzy - 2 osoby łącznie, w tym 1 osoba w ramach umowy o pracę w wymiarze 1 etatu i 1 osoba w ramach umowy o pracę w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu,
- pracownik socjalny, - 1 osoba w ramach umowy o pracę w wymiarze 1 etatu ,
- referent - 2 osoby łącznie, każda osoba w ramach umowy o pracę w wymiarze 1 etatu, (na dzień rozpoczęcia kontroli 1 osoba w ramach 1 etatu),
- podinspektor- 3 osoby łącznie, każda osoba w ramach umowy o pracę w wymiarze 1 etatu, (na dzień rozpoczęcia kontroli 2 osoby, każda w wymiarze 1 etatu).

Ustalono, że osoby zatrudnione na stanowiskach koordynatorów, posiadały kwalifikacje niezbędne do pracy na tym stanowisku, zgodnie z wymogami określonymi w art. 78 ust. 1 pkt 1 ustawy wripsz. Akta osobowe tych osób zawierały także oświadczenia, potwierdzające spełnianie przez nich warunków określonych w art. 78 ust. 1 pkt 2-4 ustawy wripsz, dotyczące:

- niepozbawienia/nieograniczenia władzy rodzicielskiej,
- nieskazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo (w tym także skarbowe),

- wypełniania obowiązku alimentacyjnego, w przypadku gdy taki wynikał z tytułu egzekucyjnego.

Stwierdzono, że zadania realizowane przez koordynatorów były zgodne z zadaniami określonymi w ustawie. Ustalono, że praca koordynatorów, zgodnie z art. 79 ust. 3 ustawy w.rispz, nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego, nie prowadzili oni także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Miasto, czego nie dopuszcza art. 79 ust. 4 ustawy w.rispz. Jak oświadczył Dyrektor Jednostki, przeciwko koordynatorom zatrudnionym w MOPS nie toczyło się postępowanie karne o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, o którym mowa w art. 78 ust. 2 ustawy w.rispz **/akta kontroli str. 103, 110/**.

Pozostali pracownicy wchodzący w skład Działu Pieczy, spełniali wymogi kwalifikacyjne określone dla tych stanowisk w Rozporządzeniu oraz odrębnych przepisach.

3. Opracowanie 3-letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy w.rispz, Jednostka opracowała *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021*, przyjęty Uchwałą Nr VI/181/19 Rady Miasta Olsztyn z dnia 27 marca 2019 r. **/akta kontroli str. 111-135/**, a następnie *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022-2024*, przyjęty Uchwałą Nr XLV/712/22 z dnia 30 marca 2022 r. **/akta kontroli str. 136-158/**. W Programach jako główne cele przyjęto:

- wspieranie i rozwijanie istniejącego systemu rodzinnej pieczy zastępczej w szczególności poprzez propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego,
- pozyskiwanie i szkolenie rodzin zastępczych,
- zwiększenie liczby rodzin zastępczych,
- utworzenie rodzinnego domu dziecka oraz zapewnienie specjalistycznego wsparcia osobom sprawującym pieczę zastępczą.

Analiza Programów wykazała, iż założono w nich, że w 2021 r. pozyskane zostaną 3 zawodowe rodziny zastępcze, natomiast w 2022 r. 2 zawodowe rodziny zastępcze **/akta kontroli str. 134, 158/**.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że pracownicy MOPS, z dużym zaangażowaniem prowadzili kampanię promującą rodzicielstwo zastępcze na terenie Miasta m. in. poprzez:

- emitowanie informacji promujących rodzicielstwo zastępcze na telebimach w najczęściej uczęszczanych miejscach na terenie Olsztyna: w okolicach Galerii Warmińskiej i siedziby Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom i Rodzinie „Arka”,
- zamieszczanie plakatów „Zostań rodziną zastępczą”, „Otwórz serce, podziel się domem” na Facebooku,
- rozwieszanie plakatów w pojazdach komunikacji miejskiej,
- rozpowszechnianie ulotek m.in. w: Urzędzie Miasta, Urzędzie Wojewódzkim, placówkach oświatowych, przychodniach, kościołach,
- wywiad z Dyrektorem w Radio Plus „MOPS szuka kandydatów na rodziców zastępczych”,
- zamieszczenie informacji o możliwości pozostania rodziną zastępczą w Gazecie on-line olsztyn24.com-24.01.2022,
- artykuły o potrzebie i warunkach pełnienia funkcji rodziny zastępczej w Biuletynie Informacji Publicznej 16.04.2021 r. oraz pod adresem <https://mops-olsztyn.pl/rss/aktualnosci.xml>, a także <https://olsztyn.eu/de/o-olsztynie/aktualnosci/article/zosta-rodzin-zasttepcz-14274.html>,

- komunikaty w dziennikach elektronicznych w szkołach,
- udostępnianie na Facebooku jednej z rodzin zastępczych plakatu zachęcającego do pozostania rodziną zastępczą,
- organizowanie spotkań kandydatów na rodziny zastępcze z prowadzącym rodzinny dom dziecka, w celu przybliżenia specyfiki rodzicielstwa zastępczego.

Ośrodek podejmując działania na rzecz promocji i rozwoju rodzicielstwa zastępczego współpracował też z wieloma instytucjami, między innymi z:

- Dyrektorem Zakładu Budynków i Lokali Komunalnych w Olsztynie w celu pozyskania mieszkania, które MOPS chciałby przeznaczyć na utworzenie pogotowia rodzinnego na terenie Miasta. Z przedstawionych informacji wynika, że zaoferowany lokal wymagał dużych nakładów finansowych, które przekraczały możliwości finansowe Ośrodka, dlatego też prowadzone są dalsze rozmowy celem pozyskania innego lokalu,
- z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Olsztynie - w ramach projektu strategicznego złożono zapotrzebowanie na zakup nieruchomości na potrzeby pieczy zastępczej w kwocie 1 500 000 zł. oraz na wybudowanie nieruchomości na potrzeby pieczy zastępczej na terenie Miasta w kwocie 4 500 000 zł.,
- ze Stowarzyszeniem Pomocy Dziecku i Rodzinie „Arka”, z którym m.in. zawarto porozumienie, na podstawie którego na konto bankowe „Arki” osoby zainteresowane mogą wpłacać datki na promocję rodzicielstwa zastępczego.

Ponadto w okresie podlegającym kontroli, MOPS w ramach wzmacniania kompetencji istniejących rodzin zastępczych zorganizował szkolenia:

- ✓ „Dziecko w zawodowej rodzinie zastępczej” - udział wzięło 5 osób z zawodowych rodzin zastępczych,
- ✓ „Otwórz drzwi”- udział wzięło 11 osób z niezawodowych rodzin zastępczych,
- ✓ „Pierwsza pomoc”- udział wzięły 2 osoby z zawodowych rodzin zastępczych,
- ✓ „Radzenie sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym” - udział wzięło 5 osób z zawodowych rodzin zastępczych.

W celu wzmocnienia rodzin zastępczych, w badanym okresie, przy MOPS działała grupa wsparcia dla rodzin zastępczych (integracja, wsparcie w rozwiązywaniu problemów, wsparcie emocjonalne, wymiana doświadczeń, tworzenie sieci wzajemnego wsparcia wśród rodzin zastępczych) oraz grupa wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego dla młodzieży z rodzin zastępczych.

Z uzyskanych informacji wynika, że rodzinom zastępczym umożliwiano korzystanie ze wsparcia specjalistycznego: w 2021 r. skorzystało z niego 60 osób dorosłych (rodziny zastępcze) i 40 dzieci, natomiast w 2022 r. (do października) 39 osób dorosłych (rodziny zastępcze) i 40 dzieci **/akta kontroli str. 315-318/**.

Ponadto, w ramach rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, MOPS w Olsztynie pokrywa koszty najmu oraz utrzymania domu jednorodzinnego, w którym prowadzony jest rodzinny dom dziecka. Opis wszystkich działań mających na celu rozwój rodzicielstwa zastępczego na terenie Miasta stanowi informacja przedłożona przez Dyrektora **akta kontroli str. 104-107** oraz Kierownika **/akta kontroli str. 159/**.

Pomimo wielu przedsięwzięć mających na celu promocję rodzicielstwa zastępczego oraz pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe, w okresie objętym kontrolą na terenie Miasta nie zawiązano jednakże żadnej nowej zawodowej rodziny zastępczej za rok 2021 **/akta kontroli str. 160/**.

Ustalono zatem, że Organizator nie wyczerpał limitów pozyskania nowych rodzin zastępczych zawodowych założonych w Programie.

W myśl art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy wripsz Organizator przedstawił Prezydentowi Olsztyna oraz Radzie Miasta Olsztyn sprawozdanie z efektów pracy **/akta kontroli str. 161-250/**.

4. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Miasta Olsztyn

a) rodzinna piecza zastępcza

W okresie objętym kontrolą na terenie Miasta funkcjonowało 188 rodzin zastępczych i 1 rodzinny dom dziecka, w których przebywało 277 dzieci, w tym:

- 127 rodzin spokrewnionych, w których przebywało 164 dzieci,
- 54 rodziny niezawodowe, w których przebywało 67 dzieci,
- 2 rodziny zawodowe, w których przebywało 15 dzieci,
- 2 rodziny zawodowe, pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, w których przebywało łącznie 18 dzieci,
- 3 rodziny zawodowe specjalistyczne, w których przebywało 5 dzieci,
- 1 rodzinny dom dziecka, w którym przebywało 8 dzieci.

W badanym okresie na terenie Miasta powstał 1 rodzinny dom dziecka (zawodowa rodzina zastępcza przekształciła się w rodzinny dom dziecka) oraz 31 nowych rodzin zastępczych, w tym 18 spokrewnionych, 13 niezawodowych. Rozwiązało się natomiast 26 spokrewnionych rodzin zastępczych, 7 niezawodowych i 1 zawodowa rodzina zastępcza **/akta kontroli str. 160/**.

W dacie kontroli w Mieście funkcjonowało 151 rodzin zastępczych oraz 1 rodzinny dom dziecka, wszystkie te podmioty objęto wsparciem koordynatorów **/akta kontroli str. 251-256/**.

W Ośrodku, zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy wripsz, prowadzono rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. Przedstawiony kontrolującym tabelaryczny Rejestr prowadzono w formie papierowej i zawierał wszystkie elementy, o których mowa w art. 46 ust. 2 ustawy wripsz, za wyjątkiem danych o zakresie ukończonych przez rodziny szkoleń. W trakcie prowadzenia czynności kontrolnych Rejestr uzupełniono o brakujące dane i przedstawiono zespołowi inspektorów, dlatego też odstąpiono od wydania zalecenia pokontrolnego w tym zakresie. Z wyjaśnień złożonych przez Kierownika wynika, że Rejestr zawiera dane, które są aktualizowane dwa razy w roku oraz dodatkowo w przypadku istotnych zmian dotyczących zawodowych rodzin zastępczych i dwa razy w roku przesyłany jest do właściwego sądu **/akta kontroli str. 257-269/**.

W badanym okresie 19 osób po uzyskaniu wstępnej akceptacji dokonanej na podstawie oceny spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2 ustawy wripsz, zostało zakwalifikowanych do odbycia szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej bądź rodzinnego domu dziecka, o którym mowa w art. 44 ust. 1 ustawy wripsz **/akta kontroli str. 270/**. 11 osób (w tym 4 małżeństwa i 3 osoby niepozostające związku małżeńskim) zostało przeszkolonych, uzyskując świadectwa jego ukończenia. Organizator wydał zaświadczenia kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia przez nie szkolenia i spełnianie warunków, o których mowa w art. 42 ustawy wripsz. Rozpoczęcie szkolenia pozostałych 8 osób planowane jest na styczeń-luty 2023 r. **/akta kontroli str. 270/**.

Stwierdzono, że w okresie podlegającym kontroli nie było przypadków rozwiązania rodziny zastępczej na wniosek Prezydenta Olsztyna, nie było też przypadku odmowy podpisania umowy z rodziną zastępczą niezawodową na pełnienie funkcji rodziny zawodowej **/akta kontroli str. 109/**.

Nie było również przypadków łączenia pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej z prowadzeniem rodzinnego domu dziecka, a także łączenia funkcji rodziny zastępczej zawodowej z funkcją rodziny zastępczej niezawodowej **/akta kontroli str.110/**.

b) instytucjonalna piecza zastępcza

Na terenie Miasta funkcjonują:

- 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego,
- 7 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, w tym 2 z miejscami interwencyjnymi,
- 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego.

Placówki dysponują łącznie 100 miejscami, w tym: 66 miejscami socjalizacyjnymi, 20 miejscami interwencyjnymi oraz 14 miejscami w placówkach rodzinnych **/akta kontroli str. 271-272/**. Wszystkie placówki opiekuńczo-wychowawcze prowadzone są przez Miasto.

W okresie podlegającym kontroli umieszczono w nich łącznie 68 dzieci, w tym 3 dzieci umieszczono w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów **/akta kontroli str. 273-289/**.

W badanym okresie, w Placówkach nie umieszczono dzieci na podstawie art. 95 ust. 3a ustawy w.rp. Jednakże na dzień rozpoczęcia kontroli przebywało w nich 5 dzieci ponad statutową liczbę miejsc, pomimo braku przesłanek wynikających z art. 95 ust.3a ustawy w.rp. Jak wynika z wyjaśnień stanowiących **akta kontroli str. 309-310**, przekroczenie statutowej liczby miejsc w 3 Placówkach wynikało z pilnej potrzeby zabezpieczenia:

- dwojga rodzeństwa poniżej 10 roku życia, które umieszczono za zgodą Dyrektora w Pogotowiu Opiekuńczym w Olsztynie,
- dwojga porzuconego rodzeństwa poniżej 10 roku życia, które ze względu na zagrożenie ich życia i zdrowia, za zgodą Dyrektora umieszczono w Ośrodku Wsparcia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Olsztynie,
- dziecka przyprowadzonego przez znajomą ojca biologicznego, umieszczonego w Zakładzie Karnym, które za zgodą Dyrektora umieszczono w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Nagórkowa Dolinka” w Olsztynie”.

W ww. przypadkach Dyrektorzy Placówek poinformowali Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego o przyjęciu dzieci poniżej 10 roku życia ponad statutową liczbę miejsc. W odpowiedzi na pisma oraz w trakcie wykonywania czynności kontrolnych pouczono Kierownika o pilnej konieczności intensywnego poszukiwania dla ww. dzieci miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej.

Stwierdzono ponadto, iż 3 dzieci **/akta kontroli str. 274, poz.6/** umieszczono na podstawie art. 15zzzzzj ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Z przekazanych w tej sprawie ustnych i pisemnych wyjaśnień **/akta kontroli str. 309-310/** wynika, że umieszczenie dzieci w Ośrodku Wsparcia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Olsztynie wynikało z pilnej konieczności zapewnienia im bezpieczeństwa (1 jedno z dzieci trafiło do szpitala w związku z covid-19, dwoje umieszczono w izolatorium pod opieką Kierownikiem Działu). Powyższe znalazło potwierdzenie w dokumentacji dzieci.

Kontrolujący zwrócili uwagę, iż w skierowaniu dzieci nie widniała podstawa prawna, wskazująca, iż do umieszczenia w placówce tego rodzeństwa (dzieci poniżej 10 roku życia) mają zastosowanie przepisy art. 15zzzzz ustawy o szczególnych rozwiązaniach, które stanowią, że do odwołania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego w związku z COVID-19, przepisów art. 95 ust. 3-4a, art. 109 ust. 2 i 3 oraz art. 230 ustawy wrispz w zakresie limitu liczby dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, oraz w zakresie kryterium wieku dzieci, nie stosuje się **/akta kontroli str. 309-310/**. Z wyjaśnień złożonych przez Kierownika Działu wynika, że „*była to pierwsza i jedyna sytuacja, w której Organizator miał konieczność zabezpieczenia dzieci z kontaktu covidowego (...) Jako kierownik Działu nie miałam możliwości nadzorowania wydanego skierowania do placówki*” z uwagi na przebywanie w tym czasie w izolatorium **/akta kontroli str. 336/**. Kontrolujący przyjęli powyższe wyjaśnienie, uznając sytuację za incydentalną.

Z informacji przedstawionej kontrolującym stanowiącej **akta kontroli str. 271-272, 319-328** wynika, że w dacie kontroli w Placówkach na terenie Olsztyna przebywało łącznie 39 dzieci poniżej 10 roku życia. Jako przyczynę takiego stanu rzeczy podano:

- umieszczenie wspólnie czworga rodzeństwa, co dopuszcza art. 95 ust. 2 ustawy wrispz - 3 przypadki (w pierwszym i drugim przypadku umieszczenie 1 dziecka z 3 dzieci z pozostałego rodzeństwa, w trzecim przypadku umieszczenie 2 dzieci z dwojgiem rodzeństwa),
- pilną konieczność zabezpieczenia dobra dzieci oraz brak miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta oraz na terenie innych powiatów – pozostałe przypadki.

Zgodnie z zapisami ustawy wrispz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nie umieszcza się dzieci poniżej 10 roku życia, poza określonymi wyjątkami, w związku z czym organ nadzoru pouczył w toku kontroli o konieczności stałego i intensywnego poszukiwania miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej.

5. Zapewnienie dzieciom miejsc w pieczy zastępczej

Ustalono, że dzieci pochodzące z terenu Miasta umieszczano zarówno w pieczy zastępczej rodzinnej jak i instytucjonalnej. Co do zasady Organizator zapewniał dzieciom pieczę zastępczą na terenie własnego powiatu (grodzkiego). Jednakże w okresie objętym kontrolą, ze względu na brak miejsc, 3 dzieci umieszczono w Placówkach na terenie innych powiatów (mrągowskiego i częstochowskiego) **/akta kontroli str. 273-289 /**. Natomiast 11 dzieci z terenu Miasta umieszczonych zostało w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów (kwidzińskiego, bartoszyckiego, włoszczowskiego, wyszkowskiego, olsztyńskiego i wołomińskiego) ze względu na brak miejsc w pieczy rodzinnej oraz pokrewieństwo z rodzicami zastępczymi **/akta kontroli str. 290-298/**.

W celu ustalenia, czy Organizator we właściwy sposób realizował zapis wynikający z art. 180 pkt 2 ustawy wrispz, analizie poddano teczki rodzin funkcjonujących na terenie Miasta:

- 2 rodzin zawodowych, w tym 1 specjalistycznej i 1 pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego,
- 1 rodzinnego domu dziecka,
- 7 rodzin zastępczych niezawodowych,

oraz teczki dzieci pochodzących z terenu Miasta, umieszczonych w pieczy w okresie objętym kontrolą:

- 6 dzieci umieszczonych w Placówkach,
- 4 dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

a) realizacja postanowień sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej

W okresie podlegającym kontroli do Organizatora wpłynęło 110 postanowień sądów, dotyczące umieszczenia 143 dzieci w różnych formach pieczy zastępczej, z czego nie zrealizowano postanowień wobec 10 dzieci, gdyż:

- w przypadku 1 dziecka postanowienie sądu zostało zmienione i dziecko zostało umieszczone w domu pomocy społecznej,
- w przypadku 4 dzieci sąd wstrzymał wykonanie postanowienia,
- 2 małoletnich nie zostało doprowadzonych do Placówki (powróciły na Ukrainę).

Do daty kontroli Organizator, z powodu braku miejsc w pieczy, nie zrealizował dwóch postanowień sądu, dotyczących umieszczenia 3 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej, które wpłynęły do MOPS odpowiednio 27 maja 2022 r. oraz 27 października 2022 r.

Z wyjaśnień złożonych w trakcie kontroli wynika, że powodem wydania postanowień o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej był brak realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci. Z przedstawionych informacji oraz dokumentacji wynika, że Organizator w dniach: 31 maja 2022 r., 8 czerwca 2022 r., 18 lipca 2022 r., 12 sierpnia 2022 r., 29 września 2022 r. oraz 4 listopada 2022 r. występował do innych powiatów w celu poszukiwania wolnych miejsc w pieczy. Do czasu znalezienia miejsca w pieczy zastępczej, prowadzony jest monitoring rodzin przez pracownika socjalnego. Wyjaśnienia w powyższej sprawie stanowią **akta kontroli str. 299**. W toku kontroli zwrócono uwagę na konieczność intensywnego poszukiwania ww. dzieciom miejsc w pieczy zastępczej.

Ustalono, że co do zasady postanowienia sądu realizowano bez zbędnej zwłoki. Jednakże z analizy przedstawionych kontrolujących dokumentów wynika, że w 1 przypadku **/akta kontroli str. 286, poz. 46/**, umieszczenie małoletniego w pieczy zastępczej nastąpiło 53 dni od dnia otrzymania postanowienia sądu (postanowienie sądu wpłynęło do Ośrodka 16 maja 2022 r., umieszczenie małoletniego nastąpiło 1 lipca 2022 r.). Z wyjaśnień stanowiących **akta kontroli str. 333-334** wynika, że ze względu na brak miejsc na terenie Miasta, Ośrodek w dniu 17 maja 2022 r. oraz 8 czerwca 2022 r. zwrócił się do innych powiatów z prośbą o umieszczenie dziecka na terenie innych powiatów. W dniu 14 czerwca 2022 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie wyraziło zgodę na przyjęcie dziecka do jednej z Placówek, jednakże ze względów organizacyjnych mogło się to odbyć dopiero 1 lipca 2022 r. Zgodnie z wyjaśnieniem Zastępcy Kierownika do czasu umieszczenia dziecka w Placówce, środowisko było monitorowane przez pracownika socjalnego.

b) kierowanie dzieci do pieczy zastępczej

Ustalono, że w badanych przypadkach dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej zgodnie z wydanymi przez sąd postanowieniami. W okresie podlegającym kontroli nie było przypadków umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej na podstawie umowy zawartej z rodzicami, co dopuszcza art. 35 ust. 2 ustawy wripsz, czy doprowadzeń dziecka do pieczy przez Policję lub Straż Graniczną, o których mowa w art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy wripsz. Jednakże na podstawie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz.U. z 2021 poz. 1245) w pieczy zastępczej umieszczono 10 dzieci oraz po doprowadzeniu dzieci przez osoby indywidualne (członków rodziny i osoby obce) w pieczy zastępczej umieszczonych zostało 5 dzieci. W ww. przypadkach, sądy w krótkim czasie od umieszczenia dzieci w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej wydały stosowne postanowienia **/akta kontroli str. 329-332/**.

W badanym okresie Organizator zapewnił dzieciom z terenu Miasta pieczę zastępczą w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy w następujący sposób **/akta kontroli str. 273-289, 290-298/**:

- 33 dzieciom zapewniono pieczę w rodzinach spokrewnionych, w tym 4 dzieci w rodzinach na terenie innych powiatów,
- 22 dzieciom zapewniono pieczę w rodzinach zastępczych niezawodowych, w tym 4 na terenie innych powiatów,
- 15 dzieciom zapewniono pieczę w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, w tym w 2 na terenie innego powiatu,
- 5 dzieciom zapewniono pieczę zastępczą w rodzinach zastępczych zawodowych, w tym 1 na terenie innego powiatu.
- 68 dzieciom zapewniono pieczę w Placówkach, w tym 3 na terenie innych powiatów,
- 2 dzieci zapewniono pieczę najpierw w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego a następnie przeniesiono je do w rodzinnego domu dziecka,
- 2 dzieci zapewniono pieczę najpierw w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego a następnie na wniosek matki przeniesiono je do Placówki,
- 1 dziecku zapewniono pieczę w Placówce na terenie Miasta, a następnie przeniesiono do rodziny zastępczej niezawodowej na terenie innego powiatu.

Na podstawie analizy dokumentacji i przedłożonych informacji stwierdzono, że co do zasady rodzeństwo starano się umieścić w tej samej formie pieczy zastępczej, jednakże w 7 przypadkach nie było to możliwe **/akta kontroli 300 – 302, 333/**, ze względu na brak miejsc w pieczy zastępczej:

- 2 starszych dzieci z 3-osobowego rodzeństwa umieszczono w Placówce, natomiast najmłodsze dziecko w z rodzinie zastępczej,
- 1 dziecko umieszczono w Placówce, a następnie w spokrewnionej rodzinie zastępczej, mimo tego, że siostra przebywała w innej Placówce,
- 1 dziecko umieszczono w Placówce pomimo, że 2 z rodzeństwa przebywała w rodzinie zastępczej,
- 2 dzieci z 4-osobowego rodzeństwa zostało umieszczonych w zawodowej rodzinie zastępczej, natomiast dwójka starszych dzieci w Placówce,
- 2 starszych dzieci z 3-osobowego rodzeństwa zostało umieszczonych w jednej Placówce, natomiast trzecie dziecko w innej Placówce,
- 4 dzieci z rodzeństwa zostało umieszczonych w dwóch różnych pogotowiach rodzinnych, w chwili zwolnienia się miejsca dzieci przeniesiono do jednego pogotowia,
- 2 z rodzeństwa umieszczono w dwóch różnych placówkach, w tym jedno dziecko na terenie innego powiatu.

Ponadto w 3 przypadkach rozdzielenie rodzeństwa nastąpiło z powodu braku zgody rodziny zastępczej na przyjęcie kolejnych dzieci, w 1 przypadku natomiast ze względu na wysoki stopień demoralizacji jednego z dwojga rodzeństwa, dziecko przeniesiono do Placówki.

Zgodnie z art. 36 ustawy wrispsz umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka następuje po uzyskaniu zgody, odpowiednio rodziców zastępczych albo prowadzącego rodzinny dom dziecka. Ustalono, że w przypadku spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych, ustanowionych przez sąd na mocy postanowienia, Ośrodek po rozpoczęciu współpracy z rodzinami nie pozyskiwał od nich pisemnej zgody na przyjęcie dziecka, gdyż rodziny te same

wnioskowały do sądu o ustanowienie ich rodziną zastępczą, tym samym wyrażając swoją wolę podjęcia się tej funkcji i przyjęcia dziecka.

Zgodnie z pozyskaną informacją, w przypadku rodzin zawodowych i rodzinnego domu dziecka, prowadzone były rozmowy na temat możliwości przyjęcia dzieci (przeważnie w formie telefonicznej), po czym co do zasady, sporządzana była notatka służbowa z rozmowy telefonicznej, lub rodzina w formie pisemnej wyrażała zgodę na przyjęcie dziecka **/akta kontroli str. 303/**. Na podstawie analizy teczek rodzin stwierdzono, że nie zawsze dokumentowano fakt wyrażenia zgody na przyjęcie dziecka przez rodzinę zastępczą, dlatego też w ramach instruktażu zwrócono uwagę na konieczność każdorazowego dokumentowania tego faktu.

Zgodnie z art. 53 ust.1 ustawy wrispz w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. Zapisy art. 53 ust. 2 ustawy wrispz wskazują, że w przypadku konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, dopuszczalne jest umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą limit ten był przekraczany kilkakrotnie w przypadku 1 rodziny zawodowej pełniącej funkcję pogotowia **/akta kontroli 256, poz. 139/**, w tym w 1 przypadku jako szóste w rodzinie umieszczono dziecko, które nie było rodzeństwem żadnego z przebywających w niej dzieci. Ze złożonych wyjaśnień wynika, że zaistniała pilna potrzeba zapewnienia dziecku opieki ze względu na całkowitą niewydolność opiekuńczo-wychowawczą jego rodziców. Z uwagi na fakt, że dwoje dzieci przebywających w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia było w trakcie procesu adopcyjnego oraz brak miejsc w innych rodzinach zastępczych na terenie Miasta i innych powiatów, po uzyskaniu zgody tej rodziny oraz pozytywnej opinii koordynatora umieszczono w niej szóste dziecko **/akta kontroli str. 304/**. Takie działanie Organizatora nie jest zgodne z zapisami art. 53 ust. 2 ustawy wrispz, jednakże biorąc pod uwagę pilną konieczność zabezpieczenia dobra dziecka oraz fakt, że był to jednostkowy przypadek, odstępuje się od wydania zalecenia pokontrolnego w tym zakresie. W ramach instruktażu, zwrócono uwagę na konieczność respektowania zapisów powyższego artykułu. Stwierdzono, że w sytuacjach umieszczania dzieci ponad limit określony w ustawie, w dokumentacji znajdowały się pozytywne opinie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej **/akta kontroli str. 305/**.

Na podstawie analizy wytypowanej do badania dokumentacji rodzin zastępczych stwierdzono, że dzieciom zapewniano pieczę zastępczą w rodzinach spełniających warunki, o których mowa w art. 42 ustawy wrispz, a w przypadku rodzin niezawodowych i zawodowych także dodatkowo w art. 43 i 44 ustawy wrispz. W badanych przypadkach spełnianie ww. warunków przez rodziny było sprawdzane przez Organizatora na etapie weryfikowania kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej lub po nawiązaniu współpracy z rodziną i zakwalifikowaniu jej na szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze. Podczas analizy dokumentacji stwierdzono, że dwie niezawodowe rodziny zastępcze **/akta kontroli str. 253 i 256, poz. 59 i 149/** funkcjonujące odpowiednio odi utworzone na podstawie postanowienia sądu, nie przeszły szkolenia, o którym mowa w art. 44 ust. 1 ustawy wrispz. Z uzyskanych pisemnych wyjaśnień wynika, że w 2022 r. nie odbyło się szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zawodowej i niezawodowej z uwagi na zbyt małą liczbę kandydatów. Rozpoczęcie szkolenia zaplanowano na styczeń – luty 2023 r. **/akta kontroli str. 306/**.

Zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy wrispz, osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzące rodzinny dom dziecka zobowiązane są do przedstawiania co 2 lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia, wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionej przez psychologa.

Ustalono, że w teczkach dwóch rodzin zastępczych, które stanowiły małżeństwa **/akta kontroli str. 254 i 256, poz.83 i 139/** brakowało:

- aktualnego zaświadczenia lekarskiego jednego z małżonków **/akta kontroli str. 254, poz. 83/**,
- aktualnego zaświadczenia lekarskiego oraz aktualnej opinii o predyspozycjach i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej jednego z małżonków **/akta kontroli str. 256, poz. 139/** .

Ze złożonych pisemnych wyjaśnień stanowiących **akta kontroli str. 307-308** wynika, że dokonując kwalifikacji rodziny do pełnienia funkcji rodziny zastępczej Organizator posiadał aktualne zaświadczenia lekarskie oraz opinie o posiadaniu predyspozycji i motywacji obu małżonków. W późniejszym czasie aktualne zaświadczenie lekarskie oraz aktualną opinię o predyspozycji oraz i motywacji pobierano tylko od osób, z którymi Ośrodek podpisał umowę na prowadzenie rodziny zastępczej (w przypadku rodziny – poz. 139, umowę podpisano najpierw z jednym, następnie z drugim z małżonków). W opinii tut. Wydziału zarówno aktualne zaświadczenie lekarskie jak i aktualną opinię o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej winni posiadać oboje małżonkowie, bez względu na fakt podpisania umowy tylko z jednym z małżonków. Art. 41 ust. 1 ustawy stanowi, że rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim. Z treści ww. przepisu a także ze stanu faktycznego wynika, że ww.rodziny zastępcze prowadzą małżeństwa, a rodziny zastępcze stanowi namiastkę naturalnej rodziny dziecka. Drugi z małżonków (z którym nie podpisano umowy na prowadzenie zawodowej rodziny zastępczej) prowadząc wspólne życie z dziećmi pozostającymi w pieczy oddziałuje na nie i w opinii zespołu kontrolnego, powinien posiadać odpowiednie predyspozycje i motywację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, a co za tym idzie aktualną opinię o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej oraz aktualne zaświadczenie lekarskie. Przyczyną powstania nieprawidłowości była niewłaściwa interpretacja przepisów prawa, a jej skutkiem brak wiedzy, czy osoba stanowiąca rodzinę zastępczą posiada wystarczające predyspozycje i motywacje do pełnienia tej funkcji oraz czy nie ma przeciwwskazań lekarskich do pełnienia tej funkcji.

Ponadto stwierdzono, że w przypadku jednej rodziny zastępczej **/akta kontroli str. 252, poz. 33/**, opinię o predyspozycjach i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej sporządzono nieterminowo, niezgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy wrispz. Ze złożonych wyjaśnień wynika, że pierwszą opinię o predyspozycjach i motywacji sporządzono 4 sierpnia 2020 r. podczas kwalifikacji kandydatki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, a z uwagi na fakt przyjęcia dziecka 1 lipca 2021 r. *„Organizator wyznaczył termin opinii na 2023 r. sugerując się datą przyjęcia dziecka a nie datą ostatniej opinii”* **/akta kontroli str. 313-314/**. Jednakże w trakcie trwania czynności kontrolnych, zespołowi inspektorów przedstawiono aktualną opinię o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienie funkcji rodziny zastępczej, dlatego też odstąpiono od wydania zalecenia pokontrolnego w tym zakresie. W trakcie wykonywania czynności kontrolnych udzielono instruktazu odnośnie terminowości sporządzania opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W badanym okresie w instytucjonalnej pieczy zastępczej, jak wskazano wcześniej, umieszczono 68 dzieci z terenu Miasta Olsztyn. Stwierdzono, że Organizator prowadził *rejestr skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych*, który zawierał:

- liczbę porządkową,
- sygnaturę akt,
- imię i nazwisko dziecka oraz datę jego urodzenia,
- nazwę Placówki, do której dziecko zostało skierowane.

Podstawą umieszczenia każdego dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej było skierowanie wystawione przez Dyrektora MOPS z upoważnienia Prezydenta Olsztyna, które zawierało m.in.:

- miejsce i datę wystawienia skierowania,
- znak sprawy,
- podstawę prawną wydanego skierowania,
- dane kierowanego dziecka, datę, z którą dziecko zostało skierowane do placówki (ze wskazaniem nazwy placówki, jej adresu oraz typu),
- uzasadnienie,
- dane osób otrzymujących skierowanie **/akta kontroli str. 335/**.

W badanych przypadkach dzieci zostały umieszczone w Placówkach zgodnie z postanowieniami sądu i wydanymi skierowaniami.

W myśl z § 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 292, poz.1720) dziecko kieruje się do placówki opiekuńczo-wychowawczej po zasięgnięciu opinii dyrektora tej placówki. Jak wynika z pisemnej informacji, Organizator kontaktował się telefonicznie z Dyrektorami Placówek w celu uzyskania zgody na przyjęcie dziecka i uzgodnienia ewentualnego terminu jego przyjęcia **/akta kontroli str. 303/**. Wobec braku pisemnego potwierdzenia powyższego, udzielono instruktażu o konieczności dokumentowania podejmowanych działań w tym zakresie.

Według stanu na dzień rozpoczęcia kontroli w Placówkach przebywało łącznie 104 wychowanków, w tym w:

- Pogotowiu Opiekuńczym w Olsztynie – 16 wychowanków,
- Domu dla Dzieci „W Parku” w Olsztynie – 14 wychowanków,
- Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 2 w Olsztynie – 9 wychowanków,
- Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 3 w Olsztynie – 7 wychowanków,
- Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 4 w Olsztynie – 7 wychowanków,
- Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 5 w Olsztynie – 9 wychowanków,
- Rodzinnym Dom Dziecka Nr 2 w Olsztynie z siedzibą w Dywitach – 8 wychowanków,
- Rodzinnym Dom Dziecka Nr 3 w Olsztynie – 6 wychowanków,
- Ośrodka Wsparcia i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną w Olsztynie – 15 wychowanków,
- Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Nagórkowa Dolina” w Olsztynie – 13 wychowanków.

Stwierdzono zatem, że w 3 funkcjonujących na terenie Miasta Olsztyn Placówkach przekroczono standard w zakresie liczby miejsc **/akta kontroli str. 271-272/**.

W okresie objętym kontrolą w ww. Placówkach nie przebywały dzieci umieszczone za zgodą wojewody, na podstawie art. 95 ust. 3a ustawy wrispz.

c) rotacja dzieci w pieczy zastępczej

W okresie objętym kontrolą 9 dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i 43 dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej powróciło pod opiekę rodzin biologicznych. Usamodzieliło się natomiast 26 wychowanków przebywających w pieczy rodzinnej i 18 z pieczy instytucjonalnej. W okresie podlegającym kontroli 5 dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej przeniesiono do Placówek, a 10 dzieci z instytucjonalnej pieczy zastępczej przeniesiono do pieczy rodzinnej **/akta kontroli str. 311-312/**.

6. Uwagi i wnioski

Mając na uwadze ustalenia kontroli wnioskować należy, że w okresie objętym kontrolą MOPS w Olsztynie co do zasady, poza opisanymi w wystąpieniu przypadkami, zapewniał dzieciom miejsca w rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej. W większości przypadków pieczę zastępczą zapewniało dzieciom bez zbędnej zwłoki, nie zawsze jednak na terenie Miasta. W teczkach dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych znajdowała się korespondencja potwierdzająca fakt poszukiwania dla nich miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów. Nie mniej jednak zauważyć należy, że Miasto **dysponuje zbyt małą liczbą miejsc w pieczy zastępczej, w szczególności rodzinnej, w stosunku do występujących potrzeb**. Świadczy o tym fakt umieszczenia 39 dzieci poniżej 10 roku życia w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, niezrealizowanie 2 postanowień sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, umieszczenie 14 dzieci na terenie innych powiatów oraz 11 przypadków rozdzielenia rodzeństw.

Na uwagę zasługuje wzmocnienie i objęcie wsparciem już istniejących rodzin zastępczych oraz szeroki wachlarz działań skierowanych na promocję rodzicielstwa zastępczego. Jednakże zauważyć należy, że zaplanowane i zrealizowane działania ukierunkowane na powstanie nowych rodzin zastępczych nie przyniosły oczekiwanych rezultatów – w okresie podlegającym kontroli nie powstała żadna zawodowa rodzina zastępcza. Sytuacja ta wskazuje więc na pilną konieczność poszukiwania nowych rozwiązań oraz zintensyfikowanie działań w zakresie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. Być może należy też zweryfikować działania założone w 3-letnim Programie pod kątem możliwości ich realizacji oraz ich efektywności.

7. Zalecenia.

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osoby odpowiedzialnej za jej powstanie, stosownych działań, mających na celu jego wyeliminowanie oraz realizację następującego zalecenia:

1. W przypadku rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych oraz rodzinnych domów dziecka prowadzonych przez małżonków – opinię o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji zastępczej bądź prowadzenia rodzinnego domu dziecka sporządzać dla obojga małżonków, od obojga małżonków egzekwować też aktualne zaświadczenia lekarskie o stanie zdrowia – zgodnie z art. 41 ust.3 ustawy wrispz.

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami.

W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Z up. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego
Urszula Jędrychowska
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Katarzyna Brewka – kierownik Oddziału
Stella Maścianica – główny specjalista
Marzena Przybylska – główny specjalista